

„MINDENKINEK BECSENGETTEK!” – óravázlat a Lili könyv tanórán való felhasználásához

Javaslatok a gyermekek másság iránti elfogadó attitűdjének kialakításához

A többségi iskolát látogató gyermekek sokszor egyáltalán nincsenek tisztában a másság vagy fogyatékoság fogalmával. Ezeket a kategóriákat legjobb, ha számukra jól érthető módon, tapasztalati háttérrel biztosítva vezetjük be. Életkortól függően, az adott gyermekközösség háttértudását figyelembe véve érdemes a lentebb szereplő javaslatokat, „óraterveket” adaptálni. A siker elengedhetetlen feltétele a pedagógus hitelessége, őszintesége. Az érzékenyítő órák, foglalkozások során a gyermekek néha olyan kérdéseket tehetnek fel, amik esetleg a felnőtt számára nehezen válaszolhatók meg, hiszen éppen az a természetesség hiányzik sokszor a felnőtt társadalomból, ami a gyermekekben még benne van. Ami felnőttként bántónak, nem helyénvalónak tűnik, azt a gyermek természetesnek tartja, és előítéletek nélkül, csupán a gyermeki kíváncsiságból fakadóan kérdez. Válaszoljunk hát nekik ugyanilyen természetességgel és őszintén. Ehhez azonban elengedhetetlen, hogy a pedagógus a megfelelő szakmai háttértudással is rendelkezzen, ismeretei legyenek a gyógypedagógia, fejlesztő pedagógia területéről, és válaszai ne hiedelmeken alapuljanak. Az is előfordulhat, hogy nem tudjuk megválaszolni a gyerekek valamelyik kérdését. Ilyenkor érdemes ezt vállalva közösen utánajárni a válasznak.

Én, Te, Ő – Nem vagyunk egyformák

1. Hallgassuk meg Halász Judit: Mindannyian mások vagyunk című dalát. A gyerekeket kérjük meg, hogy kényelmesen elhelyezkedve élvezzék a zenét, akár be is csukhatják a szemüket.
2. Közben egy gyerek szemét kössük be, egy másik gyerekek pedig tegyünk füldugót a fülébe.
3. A dalt követően rövid csendes várakozás után kérdezzük a gyerekeket gondolataikról. A két gyermeknek közben továbbra is akadályozva van a látása ill. hallása. Majd kérjük meg a gyerekeket, hogy egyenként vigyenek el a tanári asztalról egy rajzlapot, amire készítsenek magukról egy rajzot.
4. Amikor mindenki visszaült a helyére, levesszük a kendőt és kivesszük a füldugót és a két gyereket kérdezzük élményeikről. Mi volt más számukra mint általában? Hogy érezték magukat? A többiek szempontjából fontos kérdés, hogy segítettek-e nekik, ha igen, hogyan, ha nem, miért nem.

5. Kérjük meg a gyerekeket, alkossanak csoportokat (a csoportalkotásnak sokféle módja lehet, lehetőleg ne szimpátia alapján történjen, valamilyen spontán, véletlenre bízott csoportosulást készítsünk elő)
6. Ezután rajzolják le magukat, a képek tükrözzék egyediségüket. Mindenki keressen egy olyan tulajdonságot magában, ami mássá teszi őt a csoport többi tagjához képest. Majd beszéljünk a képekről. Keressük meg azt a tulajdonságot is, ami a csoport minden tagjára igaz, amiben egyformák.

Ők és Mi – sztereotípiák, valóság

1. A gyerekek megtapasztalták a közösség élményét, és azt is, hogy mégsem egyformák. Ez a másság előnyükre válik, kiegészítik egymást. Érvényes ez vajon más gyerekekre, emberekre is?
2. Alkossanak ismét csoportokat, és minden csoport kapjon feladatul egy társadalmi csoportot vagy nemzetiséget, hogy jellemezzen. Pl. olaszok, romák, gazdagok, hajléktalanok, vakok... Miután elkészültek a jellemzéssel, olvassák fel azt, és a többiek találják ki, mi volt a feladatuk. Valószínűsíthető, hogy a jellemzések egyértelműek lesznek. Már a gyerekekben is működnek az előítéletek, legalábbis hallották azokat, és ilyen helyzetben használják.
3. Keressük meg az ellenpéldákat. Keressük meg, hogy ezekkel az emberekkel miben vagyunk egyformák, miben vagyunk mi jobbak és mit tanulhatunk tőlük.

Együtt

1. Szituációs játék: új osztálytárs érkezik: egy kerekes székes kislány.
2. Játsszuk el, hogy előtte milyen kérdések hangzanak el az osztályban a gyerekek között, a tanár felé.
3. Kérdezzük őket, mit gondolnak, milyen ez a kislány? Mit tudnak majd együtt játszani? Okozhat-e problémát, hogy ő nem tud járni? Járhat-e ez lemondással számukra?
4. Egy gyerek játssza el a kislány szerepét (jó, ha ténylegesen tudjuk imitálni a helyzetet), a többiek kérdezzék őt. Bátorítsuk őket, hogy ismerjék meg jól új társukat.
5. Beszéljük meg a szituációs játék során keletkezett érzéseiket. Voltak-e félelmeik? Őszintén tudtak-e kérdezni?
6. Adjunk lehetőséget a gyerekeknek, hogy kipróbálják a kerekes széket. Próbáljanak közlekedni vele az iskolában.

Lili

1. Nézzük meg a könyv borítóját, és kérjük meg a gyerekeket, képzeljék el Lilit. Milyen kislány ő?
2. A táblára már előzetesen tegyünk fel képeket, amiken sokféle gyerek van, köztük Down-szindrómás is. Ne hívjuk fel a figyelmet a képekre, de legyenek láthatóak.
3. Kuperodjunk meseolvasáshoz az osztályterem egy csendes zugába, és mondjuk a gyerekeknek, hogy hallgassák Lili történetét. Olvassuk fel nekik.
4. Beszéljük meg a hallottakat. Most milyennek látják Lilit? Szeretnék-e barátjuknak? Miben más ő mint ők? stb...
5. Irányítsuk a figyelmüket a táblára és kérdezzük meg, szerintük melyik gyerek lehet a táblán Lili vagy a testvére? Beszélgessünk a Down-szindrómás gyerekekről, válaszoljunk a velük kapcsolatos kérdésekre.
6. Ezután kérjük meg őket, hogy válasszanak maguknak barátokat a táblán szereplő gyerekekből és mondják el, mit játszanának a „barátjukkal” szívesen.